

EPERJESI LAPOK

Sárosmegye s városainak társadalmi s gazdasági érdekeit képviselő hetilap.

AZ „EPERJESI SZÉCHENYI-KÖR” ÉS A „SÁROSMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET” KÖZLÖNYE.

Szerkesztői iroda:
Megyeház.
Ide intézendő minden a lap szellemi részét illető közlemény.
Kiadóhivatal:
Az EPERJESI NÉPBANK helyiségeiben, fűtőza 2 ik sz. a.

Megjelen: minden vasárnap.

Előfizetési ár: vidékre postán vagy helyben házhoz küldve:
Egy évre . . . . . 5 frt — kr.
Félévre . . . . . 2 " 50 "
Negyedévre . . . . . 1 " 25 "

Hirdetési díj:
háromhastós petit sor egyszeri hirdetése 5 kr., többszörös hirdetés jutányosabb.
Bélyegdíj: minden hirdetésért külön 30 krajczár.
Nyilttér minden sor 10 kr.

Árvaügyünk.

II.

„Voluntas quidem ut viduae et orphanis sint nostri legis participes” rendeli első szent királyunk II. k. 24. fejezetében.

Századok során át megerősödött azon elv, hogy a gyámhatóság felügyelet a gyámoltak érdekében nélkülözhetetlen. E felügyelet jogköre mindig tágabb és tágabb lett. Eleinte pusztán a rokonok és árvák esetleges védelmére szorítkozott és az államhatalom befolyása sem a nevelésre, sem a vagyon adminisztrációjára nem terjedt ki.

A tapasztalat törvényhozásunkat arra utalta, hogy a felügyelet kiterjessze.

A modern államnak érdekében áll, sőt szent kötelessége oda törekedni, hogy a természetes okok miatt személyük- és ügyeikről gondoskodni képtelen tagjai részint hasznos polgárokká felneveltesse, részint személyük és vagyonuk jogtalan sérelmek ellen megvédessék.

Ezen humanisztikus és magas társadalmi szempontból indultak ki az 1877. XX. tez. alkotói is, midőn a gyámügyet szervezték.

E törvény látszólag megfelel mindeu követelménynek.

Ezen törvény szerint a gyámhatóságot első fokulag teljes jogkörrel a törvényhatóságok és a rendezett tanácsú városok, kivételképen a községek árvaszékei gyakorolják.

Az árvaszékek végrehajtó közegei: a szolgabírók, a községi előjáróság (minden község köteles közgyámot tartani); rendezett tanácsú városokban az árvaszék kiküldött tagjai, törvényhatósági joggal felruházott városokban a tanács erre kirendelt tagjai vagy tagjai.

Kimondja e törvény, hogy ha egyes kisközségekben a közgyámi tisztre alkalmas egyének nem találhatók, a törvényhatóságnak kötelességében áll több községnek egy közgyám tartására leendő szövetségét a helyi viszonyoknak megfelelően elrendelni és foganatosítani.

Vége kimondja, hogy gyámügyekben a nagy- és kisközségek a szolgabíró felügyelete alatt álla-

nak, ki ezt az összes gyámügyekre nézve gyakorolja.

Szóval az árvaszékek végrehajtó közegei: a szolgabíró, a körjegyző és a közgyám.

Papíron tehát meg van a szervezet s első pillanatra pompásnak is látszik. De két hibában szenved.

A törvény alkotói nem gondolták meg egyfelől azt, hogy a gyámügy, a magánjogi és adminisztratív ügyek oly széles körét öleli fel, hogy azoknak helyes elintézése már magában véve is teljesen igénybe venné a szolgabírói hivatalok összes idejét. Azoknak lelkiismeretes elvégzésére a szolgabíróknak jelenlegi hatásköre mellett sem ideje, sem ereje nincsen.

Második nagy hiba a törvény végrehajtása alkalmával lett elkövetve. Elkövetve azért, hogy az árvaügy szervezése a törvényhatóságokra lett bízva. Az egyes megyék az árvaügyet oly mellékes adminisztratív teendőnek nézték, hogy 2-3 tagu árvaszékek felállítását által hitték az egész adminisztrációt szervezhető.

Kik a szervezetet foganatosították, azoknak fogalmuk sem volt az árvaügy széles jogköréről s az évről-évre természetszerűleg nagyobbodó ügyforgalmáról.

Egyáltalán a megyék igen mostohán bírtak el az árvaügyvel.

Ugyanis, míg a tulajdonképeni beligazgatást egy nagyobb személyzettel rendelkező központi alispáni hivatalra bízták, melynek rendeleteit és utasításait a szolgabírói és körjegyzői hivatalok teljesítik; a gyámhatóság gyakorlását egy központi árvaszékre ruházták s egyszerűen rámondták, hogy az árvaszékeknek vigasztaló közegei: a szolgabíró és a községi előjáróság.

De ha a szolgabíró akarna is — még a többi közigazgatási ügyek elhanyagolása árán — az árvaszéki végzéseket és határozatokat pontosan és lelkiismeretesen teljesíteni, még akkor sem volna képes arra: mert az árvaügyek nem pusztán adminisztratív ügyek; nem oly ügyek, melyeket a hivatalos szobában lehet elintézni, hanem nagy ellenőrzést, folytonos nyilvántartást igénylő magánügyek.

De a szolgabírók, épúgy mint a törvényható-

ságok, csak mellékes adminisztratív ágnak nézik az árvaügyet. Az árvaszékek határozatait akkor veszik elő és akkor foganatosítják, ha a többi közigazgatási ügyek elvégzése után idejük marad arra, de akkor is nem személyesen, hanem majdnem kizárólag a körjegyző által.

Lehet-e e miatt a szolgabírákat okolni? Hiszen annyi az ő teendőjük, hogy ha csak az alispáni rendeleteknek eleget tehetnek, ha csak a bürokratikus munkát is elvégzik — már akkor a jelenlegi esekély személyzet mellett, szerfeletti szorgalommal kell dolgozniuk. Hát hol vannak még aztán a többi ügyek, melyek a 8 miniszterium részéről hozzájuk érkeznek? s melyeket szintén előbb el kell végezniük.

A mit a szolgabírákról mondtunk, ugyanaz áll a körjegyzőről, a magyar modern állam ezen teherhordó párájáról.

Közgyámok meg pláne, az egyes nagyobb alföldi községek kivételével, csak a képzeletben vannak.

Es így az árvaszékek végrehajtó-közegei a — paragrafusok!

Az eperjesi takarékpénztár.

F. évi aug. 26-kán tartotta meg városunkban az „az eperjesi takarékpénztár” rendezévi közgyűlést. Az idei közgyűlést érdekessé tette azon körülmény, hogy ez alkalommal ünnepelte az intézet 40 évi fennállásának fordulóját. A közgyűlésen Dr. Schmidt Gyula kerületünk országgyűlési képviselője elnökölt. Megnyitó beszédében az elnök röviden visszapillantott az intézet 40 éves működésének eredményére, kiemelve, hogy ezen négy Decennium alatt bár mennyire változtak legyen is a részvények birtokosai, az igazgatók, az alapszabályok s az intézet szervezete, s bármennyire vonultak is el az intézet felett, az országos politikai és financiai krízisek fellegel, s veszélyeztetették látszólag a városunkban keletkezett új pénzüzetek mint versenytársak az intézet fenállását, az intézet mind a mellett megállította szilárd alapját s a közönség bizalmában fogatkozást nem szenvedett, sőt ellenkezőleg évről-évre gyarapodott.

TÁRCZA.

Töredék egy fiatal leány életéből.

— Rajz. —

Irta: B. IRMA.

A nap a sötét hegyormon látszik állani, de nem a vakító sugaraktól övezetten, hanem pirosan, rémesen mint egy irtóztató sejtelem, lebeg a lát-határ felett.

— Elmegyek tehát Izám, — mondja Losonezy Miklós menyasszonyának — el kell mennem, a kötelesség parancsolja, hogy ezredemet Bosznia barátságatlan ege alá kövessem . . . Elmegyek, de visszatérek s akkor . . . akkor boldogok leszünk!

A leány zokog. Klasszikus formájú feje völ-génye vállára hajlik, míg könyei, ölben nyugvó kezeire hullanak.

— Mondd Iza, — folytatja Losonezy — hű fogsz-e hozzám maradni? Ah mond: az egyedül-lét, a várakozás szerelmedet nem fogja-e meghűteni, megfogyasztani?

— Soha Miklós! — válaszolt a leány tompa, de határozott hangon — szeretlek s hű fogok hozzád maradni. Olyan leszek mint az Agave, mely csak egyszer szeret.

Az ifjú meg van indulva, menyasszonyát átkarolja s piros ajkaira egy hosszú forró csókot nyom, míg alig hallhatólag suttogja:

— Amen . . . Igen, Izám, úgy legyen, mert ha szívemmel csak játszánál és visszatértemkor a csalódásnál egyéb nem várna reám, ah! akkor szívedet, egész lényedet önmagammal együtt szét-morzsolnám, megsemmisíteném! — Megtenném kedvesem, mert szívem és becsületemmel játszani, azt pellengérré állítani, a halálalá egyenlő valami.

Losonezy komolyan és határozottan beszél, arca oly komor, mint az alkony sötét felhője, mely

amott a lenyugvó nap felett lebeg. Iza nagy barna szemét völ-gényére függeszti s önkénytelenül ösz-szeborzad; tekintetét lassan elfordítja Losonezy arczáról, hogy oda nézzen — nyugat felé; — egy pillantás a borzalmasan szép égő égi testre s gör-csösen fölzokog. Maga sem tudja mi baja, miért sir? csak azt érzi, hogy lelke fél, szíve remeg, mint a megkergetett őzike. Losonezy hozzá hajlik s lágy behizelgő hangon vigasztalni kezdi:

— Kedves tubiczám, aranyos kis menyör-szágom, ne sirj, ne busulj, nem leszek ott soká, aztán lásd, ha jól fogod magad viselni, boldogok leszünk, boldogok mint Baueisz és Filemon — mi sem fogjuk többé egymást elhagyni. Ugy. Légy nyugodt. Hisz egyedül maradni nem fogsz, mert lelkemet, szerelmemet, sorsomat nálad, kezéidbe hagyom.

A fülledt levegőt tompa mennydörgés rezget-ti meg, Losonezy fölkel, karját menyasszonyának nyújtja s szótalanul a kastély felé indulnak.

Az alkony szürke fátólát leengedte, az ég boros és mennydörög. A szél futva, tánczolva vég-gig kering a porondos udvaron s Losonezyt, ki éppen lovára ül, Izával együtt sűrű porfelhőbe takarja. Ugy néznek ki, mintha egy lenge szem-fedél borulna rájuk . . . Még egy meleg kézszorítás, még egy Iza édesanyjával — s a következő perczben Losonezy a poros országúton elvágtatott.

A tetényi park hűvös bükkfásorából idegen-szerű, erőltetett kacagás hallatszik, míg egy mély férfihang dalolja: „Az asszony ingatag, ingatag” stb. majd minden csöndes lesz s a férfi minden átmenet nélkül beszélni kezd:

— Tehát édesem, már csak három hét, három hosszú hét s mi enyém-tied leszünk, aztán egy fél nappal későbbben a vaspályára ülünk s azon Hamburgig megyünk, ottan pedig saját hajómra szállva, Brazília pompás ege alá vitorlázzunk! Az ám pompás, édesem, mert Brazília nem Magyar-ország és nem Európa! Ott a pálmák, azok a karesu

tollszerű koronájú pálmák, colodiumok, az óriás kaktuszok, a buja harasztok s más délszaki növé-nyek, aztán a esillogó fényes pillangók, melyeknek szárnyuk a színpompa páratlan díszében ékeskedik; a tarka tollu madarak a paradicsomot tárják előnkbe. Ah Iza, de határtalan boldog leszek, ha estvéként, mikor a perzselő nap leszál, a rab-szolgákat pihenni küldöm, haza jövök s villám szellős, lombos verandáján, királynóm lábainál a legyező négernő helyét elfoglalva, elmondom majd napimunkám fáradaimaink eredményét, elmon-dom, hogy a kávé- s cukornád-termelés hány perczentet hozott. — míg az esti szellő, mely a brazilianak éltető eleme, egész napi vágya, ott fog körülötlőnk pajzánul röpkedni, játszani.

— Ah édes Sándor, ön braziliai életünket oly mesteri ecsettel s valóságos makart színekkel festi, hogy én már alig, alig várom az elutazás napját, — válaszolt Iza a vele szemben ülő brazil-iai gyarmatosnak, kinek napbarnított arca szokatlan fényben ragyog. A boldogság úgy sugárzik azon, mint az égen a napsugár.

Iza halovány; vonásai fáradtak, kacajaja idegenül hangzik, de mégis kaczag — kaczag, mert kacajával vádló szívét el akarja némitani.

Pár hét előtt egy külföldi fűrdőben Lévy Sándor magyar ember, de braziliai gyarmatossal ismerkedett meg, ki azért jött vissza, hogy idehaza megőssüljön. Izát egyszer látta csak s elég volt, hogy a következő napon bemutattassa magát s harmadik látogatása alkalmából már kezét meg-kérte . . . Iza Losonezyt szerette, szerette azzal az első szent szerelemmel, melyet elfeledni soha, soha sem lehet. Hanem Lévy mesés gazdagsága, maga Lévy, ki napbarnított arczával, szabályos vonásaival valóságos alkibiadesi arcz, herkulesi alakkal, érdekes és vonzó ember volt. Aztán Bra-zília őserdeivel, pálmá-ligeteivel annyi delejt tar-talmaztak, hogy Iza azon vette magát észre, mi-szerint mint az ó-kor istennőit, papnőit a jóslat ihlete magához ragadta, úgy őtet is a mamon, a

1846 január 1-én a betétek összege 30.788 frt. 41 kr-ra rúgott; az 1885. július 1-én felszaporodott a betétek összege 1.907.960 frt 83 kr-ra. 1846-ban a váltótársa 24.230 frtot képviselt; ma ugyan-ezen társa 821.290 frt 41 krnyi vagyont tüntet fel a mérlegben sat. sat.

Az intézet eredetileg 300 részvényenként 50 frtnyi befizetéssel létrejött. Megindult tehát 1500 frtnyi biztosítéki és részvénytőkével. Fenállásának első öt évében a részvényesek osztalékot nem kaptak; a nyereségy ezen első öt év alatt a tartaléktőkéhez esatoltatott. 1853-ban a biztosítéki és részvénytőke 30.000 frtra kiegészített az 1849-iki év politikailag és közgazdaságilag hazánkra vést hozott, évek súlyát ezeken mindjárt kezdettől szép fejlődésnek indult közhasznú intézet is, mert az időbeni veszteségek pótlásául leolvadt akkor a 11.202 frtra felszaporodott tartaléktőke 2202 frtra. Az első évtizedben részesültek a részvényesek, egy-egy 50 frttal tetteg befizetett részvény után (a másik 50 frt a nyereségyből lett 100 frtra kiegészítve) összesen 162 frtnyi osztalékban.

A második évtizedben a részvényesek osztalék fejében befizettek összesen részvényenként 711 frt 40 krt. s ez idő alatt a tartaléktőke is szaporodott fel 17.577 frtra.

A harmadik évtized több irányban tette próbára az intézet életképességét (ebbe esik a bécsi Krach is, mely tudvalólag sok vidéki intézetet is tönkre juttatott). Ugyanis 1868-ban létrejött Eperjesen hasonlóan igen realis bázison s 200.000 részvénytőke lefizetése mellett, egy újabb pénzintézet a felső magyarországi első ipar- és hitelbank, ezután csakhamar egy második: az eperjesi népbank. — ismét egy harmadik: az eperjesi Takaré- és hitel egyesület, sőt egy negyedik versenytárs is: az éjszak-magyarországi bank.

De ezen alapítások idejében — fájdalom csak látszólag néhány évre — emelkedett volt városunkban s vidékén a forgalom és kereskedelem, s szaporodott volt a kereset és tőke s ezért ezen a szükséges és természetes fejlődést jóval túlhaladott új pénzintézetek alapítások nem bémították meg, de fokozott tevékenységre ösztönözték az eperjesi takarékpénztárt. Ugyanezen 1868-diki évben az igazgatóság eladta az intézet tulajdonában volt értékpapírokat és pedig: 25 darab n.-sárosi műalmi részvényt, darabjárt 280 frtjával, holott szerzési árak darabonként csak 160 frtra rúgott. Ezen differenciális nyereségyvel az az 1868-ki osztalék részvények 105 frt 20 kr-ra emelkedett: a mi arra indította az igazgatóság ajánlatára a következő évi közgyűlést, hogy az akkoriban 23.286 frt 33 krt tett tartalék tőkének, és az ez évi osztalék egy esekély részletének visszatartásával a részvénytőke 30.000 frtról, 60.000 o. ért. frtra emeltetett, s eképen minden részvényes egy második ingyen részvényt kapott.

Ezen harmadik évtizedben a részvényesek összesen 819 frt 60 krt vettek be, osztalék fejében egy-egy részvény után.

Az utolsó negyedik évtizedben, a megkezdett számú részvények osztaléka 30 és 40 frt közt váltakozott; ezen utolsó tíz év alatt egy-egy részvény után fizettek osztalék fejében összesen 335 frtot. A tartalékalap pedig ezen utolsó Decenniumban 6552 frtról — 21.221 frtra emelkedett.

A negyven év alatt egy-egy részvény után fizetett osztalék fősszege pedig — ha hozzá számítjuk a tartalékalapnak visszatartott részjuttalékot

húság magokhoz láncozták, s ő még egy ideig ott vergődött az aranyzálakból szőtt hálóban, de nem soká, mert hízoló sugdosások, melyek a fűdővendégek részéről fülébe jutottak, teljesen lefegyverezték s ő a hálóban maradt. Pár nap múlva jegyet váltott s mint kettős menyasszony utazott haza, a honnan első dolga volt Losoncynak a következő levelet írni:

Tisztelt uram!

Férjhez megyek. . . Boesássa meg, hogy huzelen lettem, de a mi ezentúl önhöz kötne, az csak az adott szó, a becsület parancsa volna: s lehetnék-e önnek felesége, szívenben egy más ember iránti szerelemmel? Önnek, ki egy osztatlan szívet bírni óhaj? szíven azt mondja: nem. S én szíven szavát követve, ezennel föloldom adott szava alól. . .

Legyen boldog! Nemes szívéből tépje ki az emlékezet azon szálaít, melyek hozzám fűződnék, s gondolja, hogy én önzetlen szerelmére érdemtelen lettem. Isten önnel!

Tetényi Izabella.

A levél meg volt. Fejét fáradtan hátra támasztja, s úgy gondolja, éri: szíve fájni kezd. . . De miért? — fűzi gondolatait tovább. — hisz Lévyt szeretem; Losonczy egy szekerész, kinek havi fizetésénél egybe sínes, míg Lévy, a braziliai nábob, mesés kincsét lábaimhoz rakja s én a milliókon úgy fogok taposni, mint más emberek a föld kavicsán.

Meg akarja ön-ön magát győzni, hogy a mamon több boldogságot nyújt, mint egy szív, mely által szeretve érzi magát — melyet — ő maga is szeret: — de nem meg? — az a levél ott előtte azzal a névvel, mely neki két éven át jó szelleme, gondolatainak netovábbja volt, oly esdeklően néz rá, úgy kéri, ne küldje el, rejtsé keblére s fusson, fusson, meg annak a bálványának, kinek talpazatot emelt lelkében, karjaiba nem ér. . .

A levelet kezébe veszi, pár perczig önfeléd-néz rá, aztán egy gondolat, mely úgy keletke-

is — 2440 frtnyi — valódi impozáns összeget képvisel.

Jótekyon ezélu adományok fejében az ideí közgyűlés megszavazott: az eperjesi jogakadémiának 100 frtot; a kollégiumi alumneumnak ösztöndíjakra, a magyar nyelvben kiváló előmenetelt tanusító ifjak részére 40 frtot; a helybeli állami kath. gimnáziumnak hasonló célra 40 frtot; a helybeli három rendbeli tápintézetnek egyenként 25 frtjával 75 frtot; a „Sárosmegyei jótekyon nöegylet“-nek 25 frtot; az izraelita nöegyletnek 25 frtot; a gyermekekertnek 25 frtot; a katolikus és evang. szegények házának egyenként 25 frtjával 50 frtot; összesen: 380 frtot.

Az alkalmi elnök ajánlatára 3 évre Szentandrassy Lajos választott meg.

Igazgatósági és felügyelőségi tagoknak maradtak továbbra is a mostaniak

Végül örvendetes tudomásul vétetett a közgyűlés által, hogy az intézet derék főkönyvelője Farkas Lajos ez évben magyarra alakította át az intézeti könyvvitelt, s ezzel, az elnök életése mellett véget ért az eperjesi takarékpénztár negyvenedik évi rendes közgyűlése.

Levelezés.

Girált, aug. 27-én.

Édes Barátom!

Második hete faluzom! Ösmersz milyen par excellence városi ember vagyok, szeretem az órákhoz kötött életmódot, rendes foglalkozásomat fűszerezve kis kirándulásokkal, sétákkal; szeretem a város zajgó-pezgő életét, a társaságot!

A falusi élet idylli esendje rövid időre tud csak lekötöni. A kis falu, hol rokonomnál időzöm, valódi magány; nagy hegy oldalán fekszik, környezve ismét erdőlepte hegyláncokkal. Gyönyörű tájkép terül el szemem előtt, midőn a kis lak nyugoti oldalán lévő terraszra kilépek: a kápi hegylánc láragos zöld színével vonul el a láthatár szélén, melyet valóban imponálva ural a Kapi-vár romja. A háttérben is mintegy a felhőkbe eltűnni látszanak a Kárpátok hegyes hólepte esuai. Gyönyörű, elragadó! De édes Barátom, utóvégre mindent megszokhat az ember; azonban ezt bizalmasan csak neked vallom be és kérlek, valahogy el ne árulj! Rokonom, ki nékem e tekintetben valósággal ellentétem, kizárna szívéből ilyen — mint ő nevezi — blasphemia hallatára! Ő képes (értsé a ki tudja) naponta tízszer szemlélni és elmerengni e kedves képen, extasisba jön a lenyugó nap által előidézett színjátékokon, örvendeni tud minden virágnak, bokornak; ő érti a természet titkos szavát, megittasul tőle, elfeled minden bánatot, behedgednek a sajgó sebek, melyet az emberek kíméletlen keze tépett, — mint ő mosolygva jegyzi meg — és szívébe boldog nyugalom tér be. Olyan ő, de én — mondóm — nem vagyok oly rajongó kedvelője a falusi esendeletnek, és azért igen kellemetes kis változatlansággal kecsgettettem a girálti „majáles“, vagyis inkább angusztales, melyet a capite Ferenczyne ő nagyságával több tapolyvidékbéli nő rendezett.

A gyűlhely a Tapoly partján elterülő egykor Szirmay-, most Bánó-féle park, melyből szép kilátás nyúlik mélyen be a kies Tapoly völgyébe, hol ezüst hullámokban játsza végig fut a folyó, melytől a völgy nevét nyerte, virágos részeket, büszkén kiemelkedő falvakat hagyva maga után. Valóban

zett agyában, mint a nyári fergeteg — s szét akarja szakítani — de abban a pillanatban a sötét ajtó függönyök ketté válnak s Lévy herculesi alakja, mint egy mythologiai isten, előtte áll. Ajkain a megszokott refrainnal: „az asszony ingatag“-gal az íróasztal felé tart. Iza zavarba jön, halvány arcát sötét pir önté el, a levelet, mely még mindig kezében van, az íróasztalra dobja s völegénye elé lép, s oly állást foglal, hogy a levelet nem láthatja meg.

— Milyen levél volt az édes?

— A menyasszonyi ruhámat s fátyolomat rendeltem meg — válaszolt Iza tompa hangon, s s úgy reszeltett, mint a rezgő nyárfá levele.

— És miért jött oly nagy zavarba? — fakgatta a braziliai s tekintetével mindenképen igyekezett a levelet megpillantani.

— Nagyon el voltam a jövő képének szemléletébe merülve, váratlan megjelenése hirtelen a valóra ébresztett s zavaromnak ez volt oka. Semmi egyéb.

— A jövőre, mely kellemetlen talán?

— Sándor, ne legyen szörzsálhasogató, hisz tudja, mennyire szeretem, s mert szeretem, a jövőt csak szép színben láthatom. — Aztán kicsiny kezét völegénye karjába fűzi, ajkait oda nyújtja egy esókra, s vidáman mondja:

— Menjünk a kertbe.

A braziliai a esóktól megittasul, elfeledi a levelet, el mennyasszonya zavarát s boldogan megy a kertbe le, míg Izát a levél, ott az íróasztalon egy percze nyugton nem hagyja, ha tehetné, ha anyja jönne, azonnal vissza menne, szétszakgatná, talán másat írna, vagy talán semmit. . . Maga sem tudja, mit tenne? Nincs önmagával tisztába. . . . Gondolatait, érzelmeit rendezni nem tudja. . . . Egy chaos belseje, s ő nem tud belőle kibontakozni. Amott az az ember, kit, most érzi igazán, magáért szeret, itt a völegény Dárius kincsével, mely lábainál hever — ez a házasság egészen magával esábitja — amaz keveset ígér, de talán sokat adna?

szép hely, jobbat választani sem lehetett volna! Megkapó látvány volt a jókedvtől áradó társaság, a szép hölgykoszoru, kiknek arcairól az öröm sugárzott. Mintha csak feléledt volna a Tapoly régi fénykora, a midőn igen sokszor szolgálta gyűlhelyül Girált s a vendégszerető Szabó-ház ilyen kedélyes társaságnak. A cigány húzta, a bor folyt, felváltva séta, élénk konverzácio, táncz, sőt „benn a bárány, künn a farkas“ is járta! És én megvallom, e játéknál kezdtem olyan hajlamokat érezni, mint a farkas, t. i. szerettem volna „megenni“ az üldözöbe vett bárányomat.

Este zene mellett vonult az egész társaság fel Ferenczy Béla úr kastélyába, hol pompásan kivilágított termek, lukullusi lakoma várt a vendégek. Ott kezdődött azután még csak a jókedv és a táncz, mely folyton fokozódva reggelig tartott, 9 órákor még olyan animóval folyt a esárdás, mintha csak ekkor kezdenék. — A tánczokat ifj. Bánó József úr rendezte, olyan fővárosi chie-kei, oly ügyesen, olyan nagy gyakorlottságra valló tapintattal, hogy az animót egyre fokozni tudta, s a hölgyek előismerését s kegyét nagy mérvben elérte és kiérdemelte.

Reggel a társaság egy része ugynevezett „Überrumpellug“-ot rendezett. Egy néhány kocsin előbb Zsalmányba Bánó Györgyékhez, majd onnét Komlós-Kereszt-sre Semsey Boldiékhoz köszöntöttek be, hol a multság cigány mellett még 6 óráig este tartott, a midőn a társaság széjjeloszlott, kezet szoritva a viszontlátásig!

Jelen voltak a hölgyek közül a bájos háziasszonyon Ferenczyne ő nagyságán kívül, kit a rendezés körüli érdemekben az oroslánrészt illet, Bánó Györgyne, Szinyey Józsefné és Kálmánné, Bánó Árpádné, Görgey Béláné, Dessoewffy Ferenczné, özv. Bánó Antalné bájos leányával, Semsey Boldiné, Semsey Ottóné, Bosits urnó, Zsádnyné, Szakmáry Berta, Keczer Imréné, Keczer Ida, Wileczné leányával és több en. S végre két fiatal serdülő leányka Bánó Erzsike és Semsey Ila, kiknek arcairól az első tánczestély örömeinek gyermeki élvezete sugárzott.

E neveket felsorolva, ugy hiszem édes Barátom, tökéletesen érteni fogsz, ha bevallom, miszerint el vagyok telve e szép éj emlékeivel és most sokkal jobban tudom élvezni a szent természet szépségeit.

Külfélék.

Felkérjük t. cz. előfizetőinket — különösen a vidékieket — hogy hátralékos díjaikat mielőbb megküldeni sziveskedjenek. Tudatjuk egyúttal, hogy a hátralékokat postai megbízás útján fogjuk beszedni, a miért is azoknak elfogadását és kiegyenlítését kérjük.

Berzeviczy Albert miniszteri tanácsos két heti szabadságidőt vett s azt Berzeviczen családjá körében töltöndi.

A csatornázás ügye annyiban lépett ismét örvendetes új stádiumba, a mennyiben a városi szakbizottság kimondotta annak kívánatos voltát, hogy az árokútezen megindított esatornaépítés a Klein-féle háztól felfelé, ezen úteza egész hosszában még ez idén teljesen kiépíttessék. Minthogy azonban a költség rendes úton ez évben már elő nem állítható, határozatott, hogy a helyben létező 3 pénzintézet, mely intézetek számtalanszor bebizonyították, hogy a közügy érdekében áldozatot is

Nem tudja. Nem bir megállapodásra jutni.

A kavicsos uton könnyű léptek hallatszanak — a lombok szétválnak s anyja mellettök áll. Iza keblét a könyebbülés sóhaja hagyja el — mert már mehet be, s levelét — talán elszakíthatja. Valami mentséget okul kapva, futva siet a kastély felé. A lépcsőkön fölszalad, szobájába rohan, egy pillantás s lája, hogy a levél eltűnt.

A csegetyühuzót idegesen rángatni kezdi.

— Hol a levél — kérdi majdnem suttozva, a belépő szobaleánytól.

— Melyik levél.

— Itt hagytam az íróasztalon egy levelet, hová tettétek?

— Janesi a postára vitte, azt hittem, hogy azért fekszik ott, hogy elküldjem; válaszolt a leány nyugodtan.

— El ment már a posta?

— El egy félóra előtt.

— Mchetsz.

— Tehát vége, vége mindennek, — suttozva, s egy zsölyeszékbe rogyott. A levél elment. A végzet belejárt szerelmembe, s segitet a boldogság kelyhét magamtól messze elérhetlenül eldobni. . . Miklós négy nap múlva tudni fogja, hogy tiszta érzelmeit egy méltatlanra pazarolta. Mit fog tenni? Ah ha ide jönne! Szörnyű még gondolatnak is! . . . Esküvőmnnek egy héttel előbb kell meg lenni. — Nem akarok véle találkozni. — Érzem, csak most érzem: Lévyt nem szeretem; — de mindegy — majd megszokom! . . . Ha Miklós eljön — erre a gondolatra összeborzad s ösztönszerűleg a bucsuzás esteje jut eszébe — azzal a borzalmasan szép piros nappal.

* * *

Lévy, Iza egyik nagybátyjával vadászni mentek. Iza este előtt, valami megnevezhetetlen sejtelen által gyötörtetve, elibök ment. Az erdő felé két hegyi ut vezetett; az egy oldalról égbe nyuló sziklafallal, a másiktól szédítő mélységgel — a

tudnak hozni, felkéressék, miszerint a mintegy 3600 frtyi költségcsökkentésére rövidbe időre kamat nélküli kölcsönt engedélyezzenek. — Tekintve, hogy itt valóban igen aktuális közszükségletről van szó, alig lehet kétség az iránt, hogy penziótevéteink ezen kérelmet teljesíteni fogják.

Városunk iparhatósági bizottsága a napokban ülést tartott, mely alkalommal a beállandó iskolai év megkezdésével s az ipariskola továbbfejlesztésével összefüggő kérdéseket intézte el. Nevezetesen elhatározott, hogy a r. kath. iskolaszék, az újonnan felépített elemi iskola helyiségeit, az ipariskola céljaira ezentúl is rendelkezésre boesássa; meg lett alakítva a tantestület, élén Lévy István igazgatóval; el lett határozva, hogy a tanórák az összes iparosok ohajtatásának megfelelőleg ne nappal, de esti 6-8 óráig tartassanak, még pedig hetenként hétfőn és esütörtökön, megjegyeztetvén, hogy a vasárnapi rajzoktatásra nézve az eddigi rend és beosztás tartatik fenn. A felvételi vizsgák és beiratások f. évi szept. hó 12-én d. u. 2-5-ig; 15-én d. u. 4-6-ig és 16-án d. u. 2-5-ig; fognak eszközölni, míg a rendes iktatást szept. hó 17-én veendi kezdetű. A megnyitáshoz az iparhatósági bizottság testületileg fog megjelenni. Igen fontos és észszerű azon határozat, mellyel fogva a tandíj eddig 1 frt 50 krról 1 frtra szállított le. Ezen tandíj az illető mester által a beiratás alkalmával lesz lefizetendő, a ki tanonezait személyesen köteles beírni. Végül Kiss Géza főjegyző indítványára folytatán Lasztkay László volt igazgatónak és Lévy István idegl. igazgatónak, a kezdet nehézségeivel való sikeres megküzdéséért, úgy nemkülönben a tantestület többi tagjainak is köszönet szavaztatott.

Az állandó sorozó bizottság szept. hó 21-én tartja a hadkiegészítő paranesnokság helyiségeiben, mely alkalommal utóállításra kerülnek a főállástól elmaradt hadkötelesek.

Százados jubileum. A helybeli ág. hitv. ev. egyház és ker. kollégium szeptember 6-án ünnepli meg a templom és kollégium épületének századéves visszazszerzési jubileumát, mely ünnepély az evang. templomban 10 $\frac{1}{2}$ órakor veendi kezdetű fötisztelendő Czékus István püspök úr közreműködése mellett. — Estére a templom kijavításának céljaira esetleg hangverseny lesz. — Ezt követi 7-én a tisztánimeni ág. hitv. egyházkerület közgyűlése, melyre több kitünő idegen vendégen kívül a kerületi felügyelő Péchy Tamás ó nagyméltósága váratik, ki is a gyűlést személyesen fogja vezetni. Ugyanez napon d. u. 2 órakor ünnepi bankett lesz. — A közelebbi program által is veszi a közönség értesítésül.

A Széchenyi-kör évadja közeledik. A kör elnöke: Mattyasovszky Tamás főispán ó méltósága, e hó 27-én megyeházi lakására hívta össze a kör igazgató választmányának tagjait. Ezen ülésen meg lettek beszéltve a legközelebbi teendők, melyek szükségesek arra, hogy a kör az ideai működését október hó elsejével megkezdhesse.

A sáros megyei róm. kath. népnevelők egylete rendes évi közgyűlést fog tartani Eperjesen a városház tanástermében, f. é. szeptember hó 9-én, szent misevel egybekapcsolva reggel 9 órakor.

A sebesi nagy hid és utítottás kiépítése valahára el van határozva, helyesebben mondva az építés már is megkezdve. A híd hossza 48 méter-

mélység felől korláttal volt szegélyezve. — Alatta pedig az országot fehér szallagként huzódott tova. Festői hely volt. . . Iza a tetőpontra ért, tekintetét, mely oly bágyadt, oly fáradt volt, mint a fecske, mikor vándorutjáról hazatér, az elragadó képen lassan körül jártatta, midőn az országoton egy lovas pillantott meg — katonaruhában. . . Összerezent, a vér ereiben egy futó pillanatra megszünt lüktetni. . .

A lovas fölpillantott, lovát megfordítja s egy oldal ösvényen sebes ügetéssel Iza felé tart. Izát páni félelem fogja el s úgy áll a fehér sziklafalnál, mint Prometheus.

Alig tíz perc múlva a lovas fölér, lovát egy fatörzsöz köti s Izához lép — Losonczy Miklós volt.

Visszajött, hogy szerelmét, lelkét, s sorsát maga követelje attól, a kire rábízta.

Iza sápadt, mint egy alabastron szobor, ajka kékek, homlokán veritékgyöngyök ragyognak.

A helyzet nyomasztó, egyikök sem szól s mindkettőjük arcán oly sok, nagyon sok van írva.

Vége Losonczy a esendet megtöri: — Iza itt vagyok, eljöttem, hogy rád bízott szerelmemet számon kérjem. Emlékszel — akkor a bueszás estéjén. Mit mondtam. . .

— Emlékszem Miklós; de boesásson meg; hisz, hogy a választ megírtam, éppen az által bizonyítottam be, hogy megeseálni nem akartam. Boesásson meg, feledjen el.

— Jól van — válaszolt Losonczy megfoghatatlan nyugalommal, de miért élesztettél lelkemben olyan reményt, mely két hosszú éven át éltető elemem volt. . . ? Tudja, hogy az a remény, melyet úgy ápoltam lelkemben mint a jó anya beteg gyermekét, most szemembe kaczag, kigunyol, s a porig sujt. Soha senkit sem szerettem. Anyám, atyám korán meghaltak, nem emesezem rájuk. Az emberek rosszul bántak velem, azokat csak gyűlölni tudtam. . . — Kegyed Iza volt az első lény.

Városunk és a miniszterium között e transaktív akképpen történt, hogy a város annyit fog a híd-ből kiépíteni, miut a milyen hosszú a jelenlegi rozzant híd vagyis 24 méter, a közgyűlésen tudomására adá a polgármester a képviselő testületnek, hogy ezen megállapodás meggyenk alispánjának köszönhető, ki mindent megtett a miniszteriumnál, hogy városunk a híd építése által ne legyen túlságosan megterhelve.

A helybeli építés alatt levő g. kath. szemináriumnak 50.000 téglát és 25.000 eserepet ajándékozott a város. Ezen méltányos adományt Rofkovics kanonok a f. hó 22-én megtartott városi közgyűlésen meleg köszönet nyilvánításával fogadta Dr. Vályi János püspök ó méltósága nevében.

A czeméthei fürdő igazgatóság figyelmebe. A fürdővendégek általánosan panaszkodnak, hogy a fürdőben a vagyonzbiztonság éppen nem áll a legjobb lábón. Nines éjjeli őr, ki örökönd az épületekre, a vagyonzra és személybiztonságra s itt-ott több rendbeli lopás fordult elő. Nem értjük az igazgatóságot s hogy miért nem teljesíti a vendégek kívánságát, miért nem tart legalább két éjjeli őrt, kik felváltva örököndének. Több érzékkel és tapintattal kellene bérni, a messze földről ide jövő vendégekkel szemben, mert utójára ily aprólékos és neveléses sporolásokkal igen könnyen tönkre teszik a fürdő jó hírnevét.

Az eperjesi kir. kath. főgimnáziumban a tanulóknak az 1885.86. tanévre való szabályszerű felvétele és bejegyzése f. évi augusztus 28., 29., 30. és 31-én reggeli 8 órától 12-ig a főgimnázium épületében eszközöltetett. E napok délutánjain tartattak a felvételi és javító vizsgálatok. A magántanulókat augusztus 31-én kellett a vizsgálatra bejelenteni. Szeptember 1-jén lesz az ünnepélyes „Veni Sancte”. Ekkor tartatik a magántanulók vizsgálata is. Szeptember 2-án az iskolai törvények felolvasása és magyarázata s a heti órand kihirdetése minden osztályban; szeptember 3-án kezdődnek a rendes előadások. — A tanulók valamennyien kivétel nélkül, épúgy azok, kik gimnáziumunk bármely osztályába először kívánnak felvétetni, mint azok, kik már tagjai voltak tanintézetünknek, a beiratásnál okvetlenül keresztlevéllel, illetőleg hiteles születési bizonyítványval jelenjenek meg, mert e nélkül a nm. vall. és közokt. m. kir. miniszterium f. évi febr. 26-án 3964. sz. a kelt rendelete értelmében fel nem vehetők. — Az I. osztályba csak oly növendékek vétetnek fel, kik azt, hogy legközelebbi augusztus 31-én életkoruk 9-ik évét már betöltötték, hitelesen igazolják és vagy arról, hogy a népiskola 4 alsó osztályát jó sikerrel végeztek, nyilvános népiskolától nyert bizonyítványt mutatnak elő, vagy felvételi vizsgálaton igazolják, hogy hasonló mérvű képzettséggel bírnak. (1883. XXX. tez. a középiskolákról 10. §.) Eperjes, 1885. augusztus 22. Az eperjesi kir. kath. főgimnázium igazgatósága.

A 67-ik gyalogezred hadkiegészítő paranesnokságánál, a lakások kiigazítása alkalmával, az irodából mind a három hivatalos peesétnyomó elveszett. A tettest nem sikerült eddig kinyomozni.

Gyászjelentés. Özy, Gergely Géza ó szül. Teőke Mária saját, nemkülönben Péchy Szilárd ó szül. Gergely Bella, Péchy Ambrus ó szül. Péchy Janka és számos rokonai nevében, fájdalomtelt szívvel jelenti szeretett férje, illetőleg testvére, nagybátyja és rokonuk: nagyságos toporezi és görgői Görgői Géza ur, kir. tanácsos, Szepesmegye volt

kit szerettem, kinek szerelmével szívem kérge föl-pattant s a szerelem, a szeretet mindenki, minden iránt egész lényemet, mint egy kirohanó hegyipatak úgy elöntötte. — Es éppen kegyed, kegyed Iza, ki nekem az volt, mi a indusnak brahamája — megeseált.

Iza rosszul kezdte magát érezni — Losonczy szavai, melyekbe egy meggyilkolt szív minden keserősége bele volt öntve, lelkét irtóztatónan marozangolták — feldult vonásait nem nézhette; oda-lépet a korláthoz s le tekintet a szédítő mélységbe. Losonczy követte s ő is ráhajolt a korlátra. Mind a ketten lenéztek abba a mélységbe, mely úgy vonzotta őket — oda le.

Pár pillanatig a hallgatásnál egyéb nem fogta őket körül.

Losonczy azt gondolta, hogy ő azt a leányt, — ha boldog, boldog annak a másik embernek szerelmével, meg tudná semmisíteni. . .

Iza pedig azt gondolta, hogy szívének valódi érzelmeit, mindjárt ha szíve meg is reped, Miklós előtt elárulni nem fogja — neki nem szabad megtudni, hogy ő őtet még mindig szereti. . . S hogy szívesen borulna keblére, ha az a braziliai a földtekén nem létezne.

— Iza mondja — de kérem e perezhben legyen őszinte — boldog kegyed? avagy az ellenkezőjét árulja el.

— Arezom hazudik, boldog vagyok, oly bol. . . — többet nem mondhatott; mert egy reesegés, a korlát ketté törött s ők mindketten a szédítő mélységbe hullottak — a kemény szürke sziklán két szív, két egymást szerető szív, megszünt dobogni.

A braziliai, mikor a két holttestet megpillantotta, szeméből egy nehez könygördült alá, s alig hallhatólag fogai közt mondá: „Az asszony ingatag!” — S aztán visszatért Brazília pompás ege alá kávé s czukornád termeléseinek perezentjeit számlálni.

alispánjának 1885. évi augusztus 20-ik napján, élte 66-ik, boldog házasságának 30-ik évében történt gyászos és hirtelen elhunyt. A boldogultnak hült tetemei, Lőcsén folyó hó 22-ik napján d. u. 4 órakor a r. kath. hitv. szertartása szerin, lettek örök nyugalomra helyezve. Az engesztelő szent mise-áldozat, f. hó 24-ik napján d. e. 9 órakor Lőcsén és Görgön volt a Mindenhatóknak bemutatva. Aldás és béke lengjen lamvai felett!

Az eperjesi kisdnevelő egyesület gyermekkertje f. évi szeptember 1-én nyitattik meg, mely napon a beiratások is kezdetüket veszik. Egyuttal ismételjük a választmány határozatát, mely, szerint minden tanév a következő negyedekre osztatik: I. szeptember—október—november; II. december—január; III. február—márczius—április; VI. május—június—július. Minden szülő, ki gyermekét a kisdnevelő-egyesület gyermekkertjébe felvétetni kívánja, kéretik, a tandíjt felvétenként vagy legalább is a fent elősorolt negyedekre előlegesen az illető negyedév 3 első napján annál bizonyosabban befizetni, minthogy ellenkező esetben a kisdnevelő az óvoda további látogatása nem engedhető meg. Történjek a beiratás a folyó negyed bármely idejében, a tandíj mindig az illető negyedre egészen fizetendő.

A nagy sárosi múmalom porrá égett. Vastag sűrű füstgomolyagok, az eget elbontó tűz ár s a villámgyorsan érkező hírek jeleztek, hogy a nagysárosi múmalom ég. A tűz a malom felső emeletében ütött ki s ezért emberélet nem esett áldozatul, de a malom földig égett le. A raktárak meg lettek mentve, az összes gabona és lisztkészlettel együtt s ezt leginkább az ideje korán oda érkezett eperjesi tűzoltóságnak köszönhetni. Sajnáljuk Bielek László igazgatót, ki oly nagy odaadással és buzgalommal működött a múmalom felvirágoztatása érdekében, hogy új terhes gondok nehezenednek vállaira, éppen most, midőn a múmalom kibővítésén fáradozott s terve egészen kész volt. No de valeant humeri — talpra esett, erőyes emberrel van dolgunk s a részvényeseknek nines okuk a esüggedésre!

Megbüntetett szentségörök. Folyó évi július havában Boszák István sebeskellemesi és Cserenyák András héthársi születésű suhancok leszakították a löcsői úton a nagy hidon túl felállított feszületről a könyöradományokra szánt perzselty, feltörték s a benne talált pénzt elcsajátították. A tolvajok, mint azt annak idején említettük, átadták a kir. törvényésznek s a végtárgyalásnál Boszák 8 havi, Cserenyák pedig 6 havi börtönbüntetésre ítéltetett.

Eltolonoztatott. Bagin Anna ungmegei Antalóc községbeli születésű eseléd, rosz magyaviselete és esavargás miatt, a sároka járás szolgabírói hivatala által illetőségi helyére lett eltolonoztatva.

Megesipett tolvaj. Folyó hó 23-án este 1/2 órakor bizonyos Harimesák János szentkeresztí származású esavargó feltörte Klein Herman helybeli mészáros mészárszékét, a honnan vagy 20 kgr. marhahúst lopott; a mint azonban a lakó Sitanyné asszony észrevette, a ezírkáló rendört a szökésbea lévő tolvajra figyelmeztette. A rendör utol is érte n tolvajt, bekísérte a kapitánysághoz, a honnan a kir. ügyészségnek átadták.

Gazdátlan marbak. E napokban találtatott Liesérten egy vörös szőrű 2 éves tinó, Jernye községben egy vörös szőrű tehén és Ambrustalván 2 darab 1/2 éves ökörtinó; a tulajdonosok hatóságilag nyomoztatnak.

Köröztetik. Schorn József volt köbányai lottogyűjtő kinstári tartozás miatt; utazik állítólag egy Sibilla nevű amerikai jósnó mutogatása céljából Magyarországbán.

A vasút által elgázolva. Gergely János köszeghi lakos búcsuról oly jó kedvben indult haza felé, hogy nem is tudta merre megy, a mint az Abos és Terebő közti vaspályán ballagott, a tovarobogó vonat által elgázoltatott s jobb karján oly súlyosan megsérült, hogy azt e napokban a helybeli korbházban amputálni kellett.

Tűz. Tarjék falun esütörtökön este felé tűz ütött ki, mely csakhamar oly nagy mérvet öltött, hogy mentésre es oltásra gondolni sem lehetett. Az egész falu lángba borult s alig maradt ház, mely ne lett volna a tűz martalékává.

Gyujtogatás gyanuja. E hó 13-án Szt.-Mihály községben ezírkáló esendör értesült, hogy e hó 11-én reggel 3-4 óra közti időben gróf Szirmay tulajdonát képező s jelenleg kibérelt két esür, az abban elhelyezve volt gabona, takarmány és szalma neműekkel együtt, összesen 10.932 frt becsülve, elégett. Minthogy a leégett gabona e község előljárosága által csak 5922 frtra lett becsülve, továbbá mivel a jelenlegi kárvalló eezlott 4 évvel hasonló körülmények között égett le, azon gyanu merült fel, hogy haszon lesésből büntény követtetett el s az esetet az eperjesi kir. járásbírósnak és a sároka járás szolgabírói hivatalának lett bejelentote.

A lapunk mai számában közölt „Lő- és bérkecsi-takarók” című hírdetésre felhívjuk olvasóink szives figyelmét.

Felölös szerkesző: **Hedry Bertalan.**

Kiad talajdon: **Haitsch Lajos.**

